

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Освітня програма	17330 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	17330
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Якименко-Терещенко Наталія Василівна, Сомчинський Богдан Юрійович, Вергал Ксенія Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	23.02.2021 р. – 25.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/publinfo_samo_op_051_econom_bac.pdf
Програма візиту експертної групи	http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/publinfo_prog_akred_op_051_econom_bac.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Зміст підготовки за ОП “Економіка” відображає регіональні особливості та враховує вимоги ринку праці. Структура ОП чітка, хоча містить потребу незначних редакційних коригувань щодо професійного профілю випускника та ОК 32. ОП щорічно переглядається. Здобувачі та інші стейкхолдери залучені до перегляду ОП. Студенти приймають участь у анкетуваннях, які проводяться на чотирьох рівнях. Кафедра активно використовує міжнародний досвід участі у проєктах у процесі перегляду ОП. Структура освітньої програми передбачає можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії - 25 % загального обсягу кредитів ЄКТС. Вибіркові дисципліни формуються з дисциплін циклу загальної підготовки та професійної підготовки. ОП на НП передбачають проходження трьох практик та набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Правила прийому на ОП є чіткими та оприлюднені на офіційному веб-сайті університету. Є необхідне нормативне забезпечення зарахування результатів навчання в інших ЗВО та результатів, здобутих у неформальній освіті, хоча практика таких зарахувань у закладі відсутня, крім випадків вступу на третій курс після коледжів. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Силабуси вибіркових дисциплін є відкритому доступу, інформація по обов'язковим ОК доступна через закритий портал do.luguniv.edu.ua. Інформація розміщена в силабусах є зрозумілою для студентів. Не всі дисципліни, представлені у дистанційному курсі містять повний обсяг методичного забезпечення, визначеного нормативним положенням. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. На засадах навчально-дослідницького процесу побудована політика розвитку кафедри. Кафедра активно співпрацює кафедрою з кафедрою менеджменту Лодзінського університету, зокрема над спільним проєктом Центр науково-дослідного співробітництва Польща – Україна. Форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання, можливості їх перескладання, академічна доброчесність регулюються нормативними положеннями та розробленими процедурами. Університет використовує Unichек для перевірки на плагіат. Створена Школа Академічної доброчесності дозволяє популяризувати принципи доброчесності серед студентів та НПП. Переважна більшість викладачів має відповідну академічну та професійну кваліфікацію, своєчасно підвищують її. В університеті наявна необхідна матеріально-технічна база та фінансові ресурси для досягнення цілей та ПРН. В ДЗ “ЛНУ ім. Т. Шевченка” сформована певна культура якості, яка постійно трансформується та розвивається. Розроблена п'ятирівнева система забезпечення якості вищої освіти з чітким розподілом відповідальності між різними структурними підрозділами.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП за своєю структурою враховує регіональний контекст, міжнародний досвід. Іноземні викладачі, вітчизняна академічна спільнота, студенти та роботодавці залучаються до оцінювання ОП. Існує практика опитування усіх стейкхолдерів. Наявна позитивна динаміка щодо удосконалення підходів до формування індивідуальної освітньої траєкторії. Наявність оприлюднених процедур, що описують вибір студентами навчальних дисциплін. Використання освітнього середовища “Електронний університет” створює єдині умови вступу та унеможливує корупцію. Розроблене нормативне забезпечення знаходиться у публічному доступі, а його стислий огляд з чіткою послідовністю дій представлено у розроблених процедурах, завдяки чому здобувачі та НПП мають високий рівень обізнаності щодо розроблених процедур. Силабуси всіх навчальних дисциплін розміщені у вільному доступі та є зручними та зрозумілими. До аудиторних занять залучаються професіонали-практики. Студенти можуть отримувати додаткові практичні навички у створеному при кафедрі “Молодіжному бізнес-центрі”. Робота інформаційно-культурного центру «Вікно в Америку», що сприяє вивченню студентами англійської мови. Створення Школи Академічної доброчесності сприяє популяризації принципів академічної доброчесності. Викладачі професійно вдосконалюються шляхом участі в планових програмах підвищення кваліфікації, участі в конференціях, семінарах, стажуваннях, програмах міжнародного науково-дослідного співробітництва тощо. Наявна постійна співпраця закладу та кафедри з міжнародними організаціями. Не зважаючи на статус переміщеного закладу наявна потужна матеріально-технічна база, у т.ч. достатньої кількості комп'ютерні навчальні класи. Закладом організовано безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до значної кількості зовнішніх та внутрішніх інформаційних ресурсів. Запроваджено інститут тьюторства. В університеті сформована п'ятирівнева вертикаль рівнів ВСЗЯО, що забезпечує своєчасне виявлення і реагування на недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Перегляд ОП відбувається щорічно, враховуючи пропозиції стейкхолдерів, потреби ринку праці. Студенти є повноцінними учасниками внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти університету. Участь роботодавців в межах ВСЗЯО є реальною. Сформована культура якості сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності. Процедури і політики забезпечення якості сприймаються як корисні та належні всіма членами академічної спільноти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Не зважаючи на наявність чотирирівневої системи опитувань (кафедра, студрада, відділ забезпечення якості вищої освіти, центр розвитку кар'єри) опитування носить несистемний характер та потребують більш широкого обговорення, відповідного документування та оприлюднення результатів. Рекомендовано: запровадити щосеместрові опитування стосовно якості освітньої програми на рівні кафедри, періодичні опитування відділом управління якістю освітньої діяльності, оприлюднюючи результати таких опитувань на кафедрі та на вебсайті

університету. Існують редакційні неточності у силабусах, ОП, індивідуальних навчальних планах. Рекомендовано: внести редакційні правки. Недостатній рівень інформування про можливості неформальної освіти. Рекомендовано: висвітлювати зазначену інформацію у силабусах з можливим посиланням на відповідні дистанційні курси та онлайн-платформи. Недостатній рівень академічної мобільності студентів. Рекомендовано: запровадити обмін студентів за внутрішньою мобільністю, підвищити рівень поінформованості щодо існуючих програм міжнародного обміну. ОК освітньої програми недостатньо повно забезпечені навчально-методичними матеріалами. У ході бесіди зі студентами, встановлено, що не всі здобувачі володіють інформацією про вид атестації студентів на четвертому курсі. Рекомендовано підвищити рівень поінформованості студентів та оприлюднити програму атестаційного екзамену для ознайомлення студентами. Низький рівень публікаційної активності науково-педагогічних працівників у фахових наукових виданнях за тематикою та змістом ОК за останні роки. Рекомендовано: Гаранту ОП звернути увагу науково-педагогічних працівників на необхідність активізації опублікування наукових праць, у т. ч. у науковому журналі «Економічний вісник Донбасу». Відсутня програма професійного розвитку НПП. Рекомендовано: розробити освітню програму професійного розвитку НПП. Збільшити кількість НПП, які беруть участь у програмах академічної мобільності в межах укладених міжнародних угод. ОК ОП недостатньо забезпечені навчально-методичними матеріалами. Рекомендовано: гаранту ОП проаналізувати достатність навчально-методичних матеріалів за ОК освітньої програми та звертати увагу на роботу викладачів щодо створення, систематичного оновлення та вдосконалення навчально-методичного забезпечення дисциплін. Відсутність спеціального комп'ютерного програмного забезпечення для викладання ОК. Рекомендується гаранту ОП спільно з викладачами ОК звернутися до керівництва щодо забезпечення можливості їх придбання для використання в навчальному процесі. Відсутність єдиної інформаційної платформи організації дистанційного навчання. Рекомендується розглянути можливість запровадження єдиної інформаційної платформи. Відсутність необхідних технічних засобів для осіб з особливими потребами. Рекомендується продовжити роботу щодо створення необхідних умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

За результатами аналізу матеріалів, бесід з гарантом ОП та керівництвом ЗВО, встановлено, що ОП 2020 р. має чітко сформульовану мету - "підготовка кваліфікованих фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, поєднують новітні теоретичні знання та ефективні практичні навички й здатні соціально відповідально вирішувати завдання економіки з урахуванням галузевих і регіональних особливостей та тенденцій розвитку соціальних і поведінкових наук". Це відповідає місії та стратегії ЛНУ (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Strategiya-rozvitku-LNU_2019-2025.pdf) за напрямками практико-орієнтоване навчання з перспективами переходу на дуальну освіту, міжнародне співробітництво у науковій, освітній діяльності та покращення матеріально-технічної бази. Мета ОП також корелює із місією кафедри економіки, маркетингу та підприємництва - "підготовка гармонійно розвинених фахівців у галузях економіки та маркетингу, які органічно поєднують фундаментальну економічну освіту й практичні уміння соціально-орієнтованого підприємництва, є затребуваними, мобільними і конкурентоспроможними спеціалістами на регіональному, загальнодержавному та міжнародному ринках".

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП переглядалася у 2017, 2019 та 2020 рр. (http://luguniv.edu.ua/?page_id=61195) та супроводжується рецензіями зовнішніх стейкхолдерів - роботодавців (Клока В.В., Нехтій К.В., А.Ковальов), представників академічної спільноти - проф. Лодзінського університету Т. Чапля, завідувача відділу проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України - проф. Ляшенка В.І., які засвідчили відповідність цілей та ПР ОП вимогам ринку праці та стандарту спеціальності. За результатами бесід зі здобувачами вищої освіти та гарантом ОП визначено, що ОП 2020 р. ґрунтувалася на результатах студентських опитувань. Зі слів студентів, за результатами висловлених побажань було удосконалено навчально-методичне забезпечення практики - створено комплексні методичні рекомендації «Наскрізна програма практики», які поєднують три види практик: навчальну, підприємницьку та комплексну та включено до ОП - ОК «Інформаційні системи і технології в економіці».

На основі відгуку заступника Голови Старобільської міськради А.Ковальова перенесено на перший курс курсу практики «Вступ до фаху» (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2020_3.pdf). Зі слів гаранта ОП та студентів результати опитування, що проведене у 2019-2020 н.р., зокрема відділом забезпечення якості вищої освіти та http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/opp_ID17330_econom_rozvo_2020-2021_2.xlsx буде враховане у проєкті ОП 2021 р. у напрямку зменшення математичної підготовки та посилення правової складової. Врахування думок стейкхолдерів здійснюється через опитування студентської ради (протокол засідання студдиректорату ННІНБ від 08.06.2020 р.), відділу управління якістю вищої освіти, а їх результати обговорюються на засіданні кафедри (16 червня 2020 р., протокол №11). За результатами опитування, проведеного кафедрою (blob:<https://office.naqa.gov.ua/3a44dc97-6d80-4eb8-8c7f-7f6553d8fc59>) було залучено до освітнього процесу практика-підприємця О. Титаренка до проведення практичних занять з дисципліни „Економіка і організація малого бізнесу” (<http://luguniv.edu.ua/?p=66586>). У ході бесід з роботодавцями та аналізу документації підтверджено врахування кафедрою рекомендацій ФОРП В. Клока та К. Нехтія щодо посилення практичної підготовки та їх врахування кафедрою за рахунок уведення курсової роботи з бізнес-планування та віднесення ОК «Економіка і організація малого бізнесу» до блоку обов'язкових дисциплін. Представники Старобільської міськради засвідчили участь у обговоренні ОП шляхом надання відгуку на ОП 2020 р. та перегляду ОП 2021 р. на сайті університету. За ініціативи роботодавців та студентів створено «Молодіжний бізнес-клуб».

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Урахування галузевого та регіонального контексту здійснено в ОП 2020 р. за рахунок уведення таких ОК як “Економіка територіальних громад”, “Економіка і організація малого бізнесу”, “Регіональна економіка” в тематиках курсових робіт з обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків а також включення додаткових ПР 25, 26. У ході бесід з роботодавцями встановлено актуальність вивчення дисциплін, що визначають особливості розвитку регіону - розвиток малого бізнесу та агропромислових підприємств, становлення територіальних громад, які потребують підготовки відповідних фахівців з економічною освітою. Врахування активної інвестиційної діяльності міжнародних донорів, результатів наукової теми «Національні ділові культури Польщі та України: удосконалення науково-практичних основ співпраці на європейських і світових ринках». Номер державної реєстрації 0120U103807 здійснено шляхом включення ОК “Міжнародна економіка”, “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”. Актуальність написання грантових заявок та бізнес-планів для участі у міжнародних проєктах забезпечується ОК “Підприємництво та бізнес-планування”, а її практична спрямованість і результативність була засвідчена роботодавцями, які залучають викладачів кафедри до написання економічного обґрунтування проєктів (Старобільська міськрада). За свідченням гаранта ОП при розробці та перегляді ОП було враховано структуру освітніх програм спеціальності 051 Економіка та досвід таких закладів вищої освіти та як КНЕУ імені Вадима Гетьмана, КНУ ім. Т. Шевченка, ХНЕУ імені Семена Кузнеця, Києво-Могилянської академії, ВНЗ Укооспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”. Іноземний досвід було враховано за результатами співпраці з Лодзінським університетом, стажуванням за програмою ERASMUS+ двох викладачів кафедри Є.В. Чеботарьов, Г.П. Штапаук.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Програмні результати навчання за ОП “Економіка” 2020 р. відповідають вимогам чинного Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Всі програмні результати ОП забезпечуються за рахунок обов'язкових ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Врахування регіонального контексту при перегляді ОП. 2. Залучення викладачів іноземного ЗВО до оцінювання ОП. 3. Врахування досвіду, отриманого в результаті міжнародних стажувань викладачів та їх участі у міжнародних проєктах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. В цілях ОП важлива роль відводиться формуванню “практичних умінь соціально орієнтованого підприємництва”, однак в ОП 2020 р. серед наведених ОК відсутні дисципліни спрямовані саме на формування соціально-орієнтованого мислення в економіці. Рекомендовано врахувати думку роботодавців щодо необхідності впровадження ОК “Етика ділового спілкування”. 2. Не зважаючи на наявність чотирирівневої системи опитувань (кафедра, студрада, відділ забезпечення якості вищої освіти, центр розвитку кар’єри) опитування носить несистемний характер та потребують більш широкого обговорення та відповідного документування на засіданнях кафедри стосовно впроваджених змін у структурі ОП. Проведені опитування спрямовані лише на оцінювання якості освітнього процесу. Рекомендовано проводити опитування здобувачів за результатами навчання по кожному семестру за два тижні до екзаменаційної сесії. 3. У зв'язку з переміщенням ЗВО потребує налагодження/відновлення зв'язків з іншими стейкхолдерами регіону.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма “Економіка”, її цілі відповідають місії та стратегії ЛНУ, враховують регіональний контекст та вимоги ринку праці Старобільського району та Луганської області. ОП програма розвивається з урахуванням досвіду участі викладачів у міжнародних проєктах, вимог стейкхолдерів, здобувачів вищої освіти, академічної спільноти. Робота зі стейкхолдерами підтверджена рецензіями, бесідами під час акредитаційної експертизи. В ЛНУ проводяться опитування щодо збору думок стейкхолдерів, які, однак, носять несистемний характер. Враховуючи роботу закладу та кафедри у напрямку удосконалення структури ОП, процедур проведення опитувань, наведені вище зауваження є не суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми становить 240 кредитів, що відповідає вимогам відповідного Стандарту зі спеціальності. Загальний обсяг обов'язкових дисциплін становить 180 кредитів, вибіркових - 60 кредитів, що відповідає 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітні компоненти та відповідні їм компетентності та результати навчання в цілому дозволяють досягти заявлених цілей ОП. Структура освітньої програми достатньо чітка та відповідає вимогам ПОЛОЖЕННЯ про розробку, затвердження, оновлення змісту та закриття освітніх програм у ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_onovl_zmist_osv_prog_29nov2019.pdf.pdf). Освітню програму 2020 р., представлену в матеріалах самоаналізу схвалено та введено в дію 26 червня 2020 р., протокол вченої ради університету № 11. На сайті університету подано і інші програми 2017, 2019 рр., які мають відмінності за змістом ОК, однак зберігають структуру 180 кредитів ЄКТС на вивчення обов'язкових компонент, 60 кредитів - вибіркові дисципліни. Освітні компоненти ОП 2020 р. складають логічну взаємопов'язану систему, та представлені послідовно, дозволяючи досягти ПР навчання. У самій ОП наявна структурно-логічна схеми, які візуалізує послідовність та передумови вивчення ОК. В той же час є певні зауваження до змісту ОП. ОК 32 - Оглядові лекції не є навчальною дисципліною, та подається у матеріалах самоаналізу одним силабусом разом із ОК 33 - Підсумкова атестація. Відокремлене представлення та матриця відповідності не відповідає змісту дисциплін, що викладаються під час оглядових лекцій, оскільки ОК 32 представлена лише двома компетентностями та двома програмними результатами, в той час як містить виклад матеріалів з шести дисциплін (ОК16, ОК18, ОК23, ОК24, ОК20, ОК21). Рекомендовано - поєднати в ОП ОК 32 та 33, об'єднавши кількість кредитів та передбачивши лекції у навчальному плані з підсумкової атестації. Наведені в ОП в розділі “Придатність до працевлаштування” професії (ДК 003:2010) відповідають першому та другому рівню класифікатора, тобто потребують диплому про повну вищу освіту, що відповідає рівню спеціаліста, магістра. Рекомендовано переглянути наведені професії відповідно до вимог першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області. Освітня програма орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти фахових знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності в економічній сфері функціонування структур приватного й державного секторів різного рівня складності, діяльності інститутів ринкової інфраструктури та суб'єктів сучасної економіки, опанування студентами навичок соціально вмотивованої поведінки у сфері предметної області. Основний фокус ОП забезпечується за рахунок таких ОК як Економіка підприємства, Підприємництво та бізнес-планування, Економіка територіальних громад, Економіка і організація малого бізнесу, Регіональна економіка, Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ОП 2020 р., поданій у матеріалах самоаналізу, передбачено формування індивідуальної освітньої траєкторія через вибір п'яти дисциплін загального циклу та п'ятнадцяти дисциплін професійного циклу по три кредити ЄКТС кожна. У навчальному плані 2019 р., поданому на сайті (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/np_opp_lnu_bac_051_econom_2019.pdf), запропоновано вибір трьох дисциплін загального циклу по 5 кредитів та 9 дисциплін професійного циклу по 5 кредитів. На відміну від НП 2020 р., у НП 2019 р. назви вибіркового дисципліни саме професійного циклу відразу зазначені в навчальному плані, де надається можливість вибору однієї з двох по кожній позиції. Згідно ОП 2017 р., розміщеної на сайті (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/OPP_Ekonom_bakalavr_ekonom_4roki.pdf) передбачено вибір 9 навчальних дисциплін за принципом одна з трьох запропонованих. В університеті розроблена процедура формування переліку дисциплін вільного вибору (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/1_7_prot_zabep_yakist_ospita_2020_2.pdf) та процедура «Обрання студентами дисциплін вільного вибору» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/1_8_prot_zabep_yakist_ospita_2020_2.pdf). Відповідно до зазначених процедур перелік рекомендованих до впровадження дисциплін разом з їх анотаціями до них та силабусами кафедра передає до навчального відділу до 1 березня. Згідно наданих документів у 2020 р. протоколом №7 від 25 лютого 2020 р. затверджено перелік дисциплін вільного вибору (професійний цикл) на 2020-2021 н.р. У 2021 р. протоколом №6 від 27 січня 2021 р. - затверджено перелік вибіркового дисциплін кафедри на 2021-2022 н.р. Запис студентів для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік відбувається у другому семестрі поточного року. Перелік вибіркового дисциплін загального циклу та їх силабуси розміщено на сайті (http://luguniv.edu.ua/?page_id=67602). Зі слів студентів вибір дисциплін здійснювався у попередні роки письмовим заповненням заяви із зазначенням обраних дисциплін. Для загальноуніверситетських дисциплін вибору проходять в один тур, а у випадку, якщо студент обрав дисципліну, що не може бути реалізована через невелику кількість студентів, які його обрали, з таким студентом працює деканат та навчальний відділ індивідуально, допомагаючи обрати дисципліну зі скороченого переліку. Затверджена у 2020 р. процедура щодо обрання дисциплін передбачатиме використання Google форм, які будуть створюватися кафедрою для проведення опитувань.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Порядок проходження практик визначається «Положенням про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_praktyka_may2020.pdf). ОП 2020 р. та НП передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти на 19,5 кредитів ЄКТС. - Навчальна практика "Вступ до фаху", Підприємницька практика, Комплексна практика з фаху. Зазначені практики забезпечують досягнення наступних ПРН: ПРН 6,8,10,12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26 а також набуття компетентностей - ІК, ЗК4, 7,8,12, СК2, 6,7,9,10-14,16. Підбором баз практик займається керівник виробничої практики центру зв'язків з виробництвом. Зв'язки з потенційними базами практики налагоджує Центр розвитку кар'єри. На зустрічі були присутні роботодавці, які також надають можливість студентам проходити практичну підготовку на базі своїх підприємств та організацій, зокрема Старобільська міська рада. Експертній групі надано документи (довгострокові угоди), що підтверджують можливість проведення виробничих практик на таких підприємствах як КС "Імперіал", КС "Епсілон", АТ КТ "Приватбанк", ФГ Березове, ФГ Мокош. Порівняно з НП 2019 р. кафедрою, в тому числі, враховуючи побажання роботодавців та студентів, змінено семестр вивчення практик. Навчальна практика "Вступ до фаху" - вивчається у 2 семестрі, замість п'ятого. Підприємницька практика - у шостому замість сьомого, що сприяє поглибленню практичної підготовки починаючи з першого курсу. Студент Калінін О. підтвердив, що надав пропозиції щодо створення «Наскрізна програма практики: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», що дозволяє комплексно побачити зв'язок результатів практики та логіку їх побудови. Для набуття практичних навичок при кафедрі працює «Молодіжний бізнес-клуб». Студенти підтвердили активну участь у його роботі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття соціальних навичок у ОП передбачено через вивчення студентів таких ОК як “Усна й письмова комунікація та академічна риторика”, “Іноземна мова за професійним спрямуванням”, “Філософія”, “Інформаційні системи і технології в економіці”. В ході проведених співбесід, здобувачі засвідчили, що подальше набуття soft skills може бути реалізоване через індивідуальну траєкторію студентів шляхом вибору дисциплін загального циклу, додаткового вивчення англійської мови шляхом відвідування додаткових занять з англійської мови, що реалізовано проектом “Вікно в Америку”, набуття підприємницьких навичок та комунікативних навичок шляхом відвідування занять «Молодіжного бізнес-клубу».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Вимоги до навчального навантаження студентів визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/poloj_org_osv_pr_2017.pdf), яке регламентує трудомісткість навчальної роботи. Аналіз НП та ОП 2020 дозволяє встановити, що аудиторне навантаження становить 40 %, а фактичне тижневе навантаження не перевищує 24 години на тиждень. За результатами опитувань студентів отримано підтвердження про оптимальну кількість фактичного навантаження, яке дозволяє отримати всі необхідні компетентності з дисциплін, передбачених ОП. Студенти засвідчили відсутність порушень графіку навчального процесу, у тому числі протягом карантину. Заняття на цей час проводились у дистанційному форматі згідно розкладу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Позитивна динаміка щодо удосконалення підходів до формування індивідуальної освітньої траєкторії - надання у 2020-2021 н.р. студентам можливості набирати дисципліни для вивчення з запропонованого переліку. 2. Опублікування силабусів вибіркових дисциплін. 3. Дисципліни загального циклу формують усі кафедри університету, що значно розширює вибір студентів. 4. Наявність оприлюднених процедур, що описують вибір студентами навчальних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Вибір дисциплін здійснювався по заявам. Рекомендовано - впровадити автоматизований вибір дисциплін згідно з розробленою у 2020 р. процедури. Рекомендовано розробити положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії, яке б узагальнило існуючі процедури. 2. Існують редакційні помилки у поданих силабусах - не співпадають програмні результати та компетентності з матрицями відповідності ОП 2020 р. 3. У наданих закладом індивідуальних навчальних планах студентів відсутній блок дисциплін вільного вибору, наявність якого регламентована Додатком 1 “Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст освітньої програми в достатній мірі відповідає вимогам законодавства та нормам навчального навантаження в кредитах ЄКТС, дозволяє досягти програмних результатів навчання та передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії, нормативно забезпеченої розробленими у ЛНУ процедурами. Зазначені недоліки мають переважно редакційний характер та стосуються наявності часткових неузгодженостей між деякими силабусами навчальних дисциплін та ОП у частині визначених програмних результатів, а тому не є такими, що погіршують якість ОП. Рекомендація від експертної групи щодо узагальнення визначених процедур вільного вибору навчальних дисциплін у вигляді відповідного положення спрямоване на покращення освітньої діяльності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому оприлюднені на офіційному веб-сайті ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/1_rules_vstup_lnu_2021.pdf). За результатом співбесід зі здобувачами вищої освіти було визначено, що правила прийому є чіткими і зрозумілими. Також, під час зустрічі з керівником відділу маркетингу Бахмет Іриною Володимирівною ЕГ дізналася, що школярі та абітурієнти дуже часто задають питання щодо вступу у соціальних мережах, таких як Facebook або Instagram, або телефонують до Приймальної комісії, де усім надають консультаційні послуги. Скарг щодо незрозумілості правил прийому не виникало. Термінів та порядку прийому заяв і документів, порядку конкурсного відбору та зарахування вступників на ОП тощо) Експертна група пересвідчилася, що правила прийому не містять дискримінаційних положень. Вся необхідна інформація для вступників (терміни та порядок прийому заяв і документів, порядок конкурсного відбору та зарахування вступників на ОП тощо) оприлюднена на офіційному веб-сайті університету у розділі “Інформація\Вступникам” (http://luguniv.edu.ua/?page_id=4271).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на навчання за ОП здійснюється відповідно до Правил прийому. Перелік конкурсних предметів знаходиться в Правилах прийому за посиланням (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/perelik_konkurs_predmet_2019_2.pdf). Відповідно до даних правил вага предметів сертифікату ЗНО та атестату про повну середню освіту становить: Українська мова і література - 0.3, Математика - 0.3, Іноземна мова або географія – 0.3, середній бал атестату - 0.1. Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі у сертифікаті ЗНО - 100. З метою відображення регіональних, сільських і галузевих особливостей введено підвищуючі коефіцієнти (відповідно: 1,04; 1,02; 1,02). Для вступу на основі ОКР “молодший спеціаліст” (на 3-й курс) на сайті ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка” оприлюднюються програми відповідних фахових випробувань (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/prog_vstup_2020_econom_skor.pdf). Дані випробування проходять у формі комп'ютерного тестування. Для утворення єдиних умов для вступу та унеможливлення корупції, створено освітнє середовище “Електронний університет” (<http://лну.укр>), за допомогою якого проводиться тестування абітурієнтів. За результатами співбесіди з гарантом ОП було встановлено, що предмети ЗНО обираються з урахуванням початкових компетенцій, потрібних для навчання за цією програмою. Коефіцієнти для вступу вмотивовані загальноуніверситетським підходом. ЕГ на зустрічі зі здобувачами з'ясувала, що студенти не скаржаться на правила прийому на ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Для визнання результатів навчання, здобутих у формальній освіті, студенту потрібно подати заяву до деканату з оригіналами документів, що підтверджують вивчення ним відповідних ОК. Заступник декана переносить у навчальну картку студента отримані раніше оцінки (якщо збігаються назва й обсяг ОК, форма контролю). Також, викладач (відповідальний за освітній компонент) за погодженням завідувача кафедри може визнати результати навчання студента на підставі аналізу наданих документів. Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти регулюється Процедурою визнання результатів навчання (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_prot_zabezp_yakist_ospita.pdf), яка є доступною для всіх учасників освітнього

процесу та опублікована на офіційному сайті університету в розділі “Публічна інформація. Освітня діяльність. Процедури забезпечення якості освіти”. Процес визнання прописаний чітко та зрозуміло. Прикладів визнання навчання, отриманих в інших ЗВО, немає. Студенти ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка” стверджують, що про таку можливість вони проінформовані.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Для визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, студенту потрібно подати заяву до деканату з оригіналами документів, що підтверджують наведену в заяві інформацію. Декан створює предметну комісію до якої входить гарант та відповідальні за ОК викладачі. Предметна комісія проводить співбесіду, за результатами якої приймає рішення або зарахувати результати навчання і виставити оцінку, або призначити атестацію, для якої надається підготовка в 10 днів. Предметна комісія проводить атестацію (форма передбачена навчальним планом), виставляє оцінку та оформляє протокол з висновком про зарахування чи не зарахування відповідного ОК. Працівник деканату, у разі зарахування результатів, вносить у навчальну картку студента отриману оцінку, кількість кредитів/годин та підставу перезарахування. Студент звільняється від вивчення відповідного ОК в наступному семестрі. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Процедурою визнання результатів навчання (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_prots_zabezp_yakist_osvita.pdf), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та опублікована на офіційному сайті університету в розділі “Публічна інформація. Освітня діяльність. Процедури забезпечення якості освіти”. Процедура описана чітко та зрозуміло. Прикладів визнання навчання, отриманих в інших ЗВО, немає. Студенти ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка” стверджують, що про таку можливість вони проінформовані.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Інформація про Правила прийому, Процедура визнання результатів навчання розташовані в публічному доступі, є чіткою та зрозумілою. 2. Створення освітнього середовища “Електронний університет”, яке створює єдині умови вступу та унеможливує корупцію

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано покращити інформування здобувачів щодо визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, прописати про можливості неформальної освіти в силабусах дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Процедури вступу та визнання результатів навчання є чіткими та зрозумілими та не містять ніяких дискримінативних положень. Перевірити практичне застосування визнання результатів навчання у формальній та неформальній освіті неможливо через відсутність прикладів реалізації даних можливостей. Враховуючи вищезазначене, експертна група вважає, що ОП відповідає всім вимогам 3 критерію.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання регулюються відповідно до документу Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ “Луганський Національний Університет імені Тараса Шевченка” (<http://luguniv.edu.ua/wp->

content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf). Відповідно до Освітньої програми методом навчання є “загальнонаукові методи пізнання й дослідницької діяльності та методи, запозичені з інших соціальних наук; математичні та статистичні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання; інформаційно-комунікаційні технології досліджень, розповсюдження, та презентацій результатів з використанням сучасних освітніх методик” (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/opp_lnu_bac_051_econom_2020.pdf). Експертна група у результаті співбесіди з гарантом ОП, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти з'ясували, що кожна освітня компонента за принципом наукової обґрунтованості та доцільності використовує власні методи навчання, які зазначені в силабусах навчальних дисциплін. Силабуси обов'язкових компонентів - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67540 Навчальні матеріали з вибіркових дисциплін - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67602 Експертна група у зустрічі зі здобувачами вищої освіти пересвідчилась, що ОП відповідає вимогам студентоцентрированого підходу. Враховуються потреби, рівень знань, бажання студента. На ОП проводяться опитування здобувачів, щодо задоволеності викладання від органів студентського самоврядування університету. Процедура опитування оцінювання якості викладання освітнього компонента здобувачами вищої освіти - http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_2_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf. Експертна група з'ясувала, що академічна свобода студента реалізується завдяки вибору індивідуальної траєкторії навчання, шляхом вибору баз практик, тем самостійної дослідницької діяльності, вибіркових дисциплін. Для викладача завдяки творчому підходу у формуванні освітнього середовища, вибору методів навчання, впливу на формування та на деталі реалізації освітньої програми. Для прикладу викладач Гаврюшенко Ганна Володимирівна використовує у викладанні теорію формування та розвитку критичного мислення, обговорення проблемних питань. Також викладач разом зі студентами створюють разом економічні комікси для кращого розуміння та засвоєння інформації.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На офіційному сайті університету в публічному доступі розміщені силабуси всіх навчальних дисциплін, що містять цілі, зміст, програмні результати навчання: Силабуси обов'язкових компонентів - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67540 Навчальні матеріали з вибіркових дисциплін - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67602 У співбесіді зі здобувачами експертна група з'ясувала, що інформація розміщена в силабусах є зрозумілою для студентів. Студенти запевняють, що порядки та критерії оцінювання надаються на першому занятті з дисципліни та що проблем з оцінюванням у них не виникає.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. На засадах навчально-дослідницького процесу побудована політика розвитку кафедри (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131). За результатами наукової діяльності викладачі кафедри мають авторські свідоцтва на державну реєстрацію об'єктів права інтелектуальної власності (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/sv_avtor_pravo_10.pdf). Зараз викладачі кафедри разом зі студентами, аспірантами працюють над науково-дослідницькими темами: «Національні ділові культури Польщі та України: удосконалення науково-практичних основ співпраці на європейських і світових ринках» (державна реєстрація 0120U103807), «Формування соціально-відповідального підприємництва в агропродовольчій сфері східних областей України в умовах реформування місцевого самоврядування» (державна реєстрація 0116U004880), «Стратегія економічного та соціального розвитку територіальної громади як інструмент ефективного використання ресурсного потенціалу території» (державна реєстрація 0117U005559). Експертна група на зустрічі зі здобувачами вищої освіти пересвідчилась, що за участь у дослідницькій діяльності студенту нараховують додаткові бали та студенти беруть активну участь в написанні тез на всеукраїнські та міжнародні конференції.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процес оновлення ОП регламентований за допомогою “Положення про розробку, затвердження, оновлення змісту та закриття освітніх програм” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_onovl_zmist_osv_prog_29nov2019.pdf). Відповідно до даного положення профільна кафедра не рідше одного разу на рік проводить моніторинг ОП. На підставі результатів відбувається оновлення ОП. За словами гаранта, викладачі оновлюють зміст дисциплін враховуючи досвід інших ЗВО та власний досвід участі у стажуванні, наукових проєктах: зміст ОК-26 оновлено на підґрунті опрацювання досвіду інших ЗВО країни; ОК-20, ОК-24 оновлена завдяки досвіду стажування гаранта програми у Польщі; ОК-19, ОК-21 та вибіркова дисципліни «Підприємництво та бізнес-культура» (за ОП 2017 р.) оновлені завдяки перемозі у польсько-українському проєкті МОН та NAWA; ОК-23 та ОК-25 оновлені завдяки участі викладачів кафедри у роботі Міжвідомчої комісії Мін ТОТ; ОК-12 оновлена внаслідок отриманого досвіду при стажуванні на базі економічного факультету університету м. Стальова Воля (Польща) На зустрічі з академічним персоналом та здобувачами вищої

освіти експертна група з'ясувала, що деякі викладачі в кінці семестру проводять "фідбек курс" на якому отримують побажання та зауваження щодо викладання дисципліни.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У 2016 р. кафедрою разом з кафедрою менеджменту Лодзінського університету засновано Центр науково-дослідного співробітництва Польща – Україна (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan16_centre_poland_ukr.pdf). Втілення діяльності Центру використано при проведенні онлайн конференції (організатори – ЛНУ, ІЕП НАНУ, Поліський державний університет (Білорусь) та Краківський економічний університет і Лодзінський університет) звіт якого разом з фотографіями зустрічі розміщено на офіційному сайті університету (<http://luguniv.edu.ua/?p=52541>). Викладання гаранта ОП у Польщі та опрацювання там посібника «Крос-культурні підприємницькі комунікації» втілено у навчальному процесі з вивчення ОК-19, ОК-21 (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/dovidka_stajuvannya_1.pdf). Перемога у Проєкті МОН України та NAWA Польщі сприяла підготовці статей з імпаکت-факторами Scopus і Web of Science, до реалізації якого залучено студентів (О. Калініна, Я. Кулик, М. Українського, С. Кольченка). Експертна група на зустрічі з керівництвом ЗВО з'ясувала, що студенти та викладачі кафедри за міжнародними програмами академічної мобільності ERASMUS MUNDUS та ERASMUS+ проходили навчання в Лодзінському університеті. Наразі програми обміну студентів через коронавірусну хворобу призупинила свою діяльність, але в кінці 2021 планують відновити дану програму. Також, керівництво ЗВО повідомило, що не всі студенти мають змогу скористатися програмами міжнародної академічної мобільності через недостатнє знання іноземних мов та через фінансові проблеми студентів (проблеми які виникли після переїзду з Луганську). Тому конкурсу на програми мобільності майже немає, університет сам шукає студентів, які готові поїхати. Проблему незнання іноземної мови університет вирішує за допомогою проєкту "Вікно в Америку", де всі охочі студенти можуть безкоштовно вивчити англійську мову. Фінансову проблему студентів ЗВО намагається вирішити за допомогою підтримки благодійних фінансових організацій. На зустрічі зі студентами ЕГ з'ясувала, що студенти проінформовані про можливість участі в наукових дослідженнях в тому числі міжнародними. Також, студенти розповіли, що вони дійсно на безкоштовній основі можуть покращити свої знання англійської, за допомогою реалізованого в університеті проєкту "Вікно в Америку".

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Силабуси всіх навчальних дисциплін розміщені у вільному доступі та є зручними та зрозумілими. 2. Проведення опитувань здобувачів вищої освіти. 3. Залучення студентів у написанні наукових тез, статей. 4. Активна співпраця з Лодзінським університетом, де студенти та викладачі можуть проводити навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Низький рівень міжнародної академічної мобільності даної ОП. Відсутність внутрішньої академічної мобільності. Рекомендовано в умовах карантину - скористатися можливостями внутрішньої академічної мобільності на території України, області. Розглянути можливості дистанційної форми реалізації академічної мобільності. 2. Враховуючи низький рівень знання іноземної мови у здобувачів вищої освіти, який засвідчили студенти та НПП, рекомендовано ввести в університеті додаткові курси неформальної освіти з іноземних мов, розширити список вибіркових дисциплін за рахунок іноземних мов.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП відповідає вимогам 4 Критерію, а недоліки є незначними, які утворилися через воєнний стан на сході України та вимушене перенесення ВНЗ до інших міст. На ОП форми та методи навчання і викладання сприяють досягнення поставлених цілей, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Також, на ОП опубліковують у вільному доступі силабуси всіх дисциплін, проводяться опитування студентів, оновлюються зміст дисциплін, поєднується навчання та дослідження в тому й числі за допомогою міжнародної співпраці.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання визначаються у “Положенні про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_osc_protov_nov2020.pdf) та прописані у силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін. Згідно даного положення контрольні заходи передбачають поточний, семестровий і підсумковий контроль. Для переведення семестрової оцінки за освітнім компонентом в оцінку за національною шкалою („незадовільно”, „задовільно”, „добре”, „відмінно” в разі іспиту або „зараховано”, „не зараховано” в разі заліку). Форма оцінювання по кожній навчальній дисципліні прописана у силабусах (п. 13 - Критерії оцінювання), де також зазначаються види робіт та рейтингову оцінку, яку здобувач може отримати за її виконання. Навчальні плани за 2020, 2019 роки з описом відповідних форм контролю оприлюднені на сайті університету. Студенти у ході опитування підтвердили, що володіють інформацією щодо контрольних заходів та критеріїв оцінювання з навчальних дисциплін. Лише один із студентів 4-го курсу переплутав форму підсумкової атестації, і зазначив в ході бесіди, що за результатами вивчення ОП планується захист дипломної роботи, що вказує необхідність підвищити рівень поінформованості щодо підсумкової атестації. Загалом, інформування здобувачів вищої освіти здійснює НПП під час навчальних занять, а також може бути реалізовано шляхом самостійного ознайомлення з силабусами на сайті університету. Експертам надано доступ до системи Moodle, в якій студенти мають доступ до відповідних матеріалів. У ЛНУ збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти не практикується.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 051 «Економіка» проводиться у формі атестаційного екзамену відповідно до вимог стандарту. Атестацію здобувачів вищої освіти регламентують Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для проведення атестації здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_ek_may2020.pdf) та затверджена процедура (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_4_protov_zabep_yakist_oscita_2020.pdf).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів визначається “Положенням про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, “Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для проведення атестації здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/?page_id=52694). Процедури проведення контрольних заходів описано у таких процедурах на сайті університету (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459), як: Процедура перекладання освітнього компонента, Процедура проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента, Процедура підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, Процедура оскарження результатів семестрового контролю здобувача вищої освіти. Описані процедури є чіткими і оприлюднені у загальному доступі на сайті університету. Під час бесід зі студентами встановлено, що вони проінформовані про наявність розроблених процедур. У ЛНУ збір інформації щодо обізнаності процедур контрольних заходів не практикується. Студенти підтвердили відсутність конфліктних ситуацій під час екзаменаційних сесій. Під час бесід з НПП встановлено, що під час карантину оцінки оголошувались відразу, а по деяким дисциплінам об'єктивність підвищувалась за рахунок наявності тестових завдань у системі Moodle.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються наступними положеннями та процедурами «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/poloj_akadem_dobro_nov2020_2.pdf), «Процедура перевірки на плагіат наукових та кваліфікаційних робіт здобувачів освіти» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/5_1_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf), «Процедура відповідальності здобувачів вищої освіти за порушення академічної доброчесності» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/5_3_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Перевірку на плагіат здійснюють безкоштовно через систему Unicheck для кваліфікаційних робіт. Адміністрація закладу зазначила, що планується здійснення платної перевірки системою Unicheck і курсових робіт. Оплата буде здійснюватися за рахунок закладу. Під час бесіди з НПП встановлено, що викладачі володіють інформацією щодо політики, стандартів та процедур дотримання академічної доброчесності та використовують для особистих потреб безкоштовні сервіси перевірки на плагіат. В ході бесіди з НПП встановлено, що в університеті розпочала роботу Школа академічної доброчесності, яка популяризує через проведені заходи дотримання принципів академічної доброчесності через проведення відповідних заходів (http://libr.luguniv.edu.ua/?page_id=1803). Силабуси навчальних дисциплін, навчальних практик та курсових додатково акцентують увагу на дотриманні принципів академічної доброчесності. Студенти під час бесіди підтвердили, що вони обізнані з вимогами щодо необхідності дотримання принципів академічної доброчесності шляхом ознайомлення із силабусами навчальних дисциплін та відповідними процедурами. На ОП відсутні випадки академічної недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Високий рівень обізнаності здобувачів та НПП щодо розроблених процедур проведення контрольних заходів, їх оскарження та дотримання академічної доброчесності. 2. Наявність нормативного забезпечення щодо проведення контрольних заходів, їх оскарження та дотримання академічної доброчесності. 3. Створення Школи Академічної доброчесності. Наявність програмного засобу перевірки на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. У ході бесіди зі студентами, встановлено, що не всі здобувачі володіють інформацією про вид атестації студентів на четвертому курсі. Рекомендовано підвищити рівень поінформованості студентів. Оприлюднити програму атестаційного екзамену для ознайомлення студентами. 2. З метою популяризації політики академічної доброчесності, рекомендується впровадити ОК або модуль в структурі ОК з основ академічного письма. 3. Згідно інформації поданої у силабусі для навчальних дисциплін з формою контролю - екзамен - 100 балів можна отримати за проходження дисципліни. Відсутня чітка інформація про те, скільки балів студент отримує під час екзамену і за яких умов він повинен його здавати. За такого підходу незрозумілою є різниця між формами контролю - заліком та екзаменом.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма загалом відповідає Критерію 5. Відповідні нормативні документи оприлюднено на сайті. Існують розроблені процедури оскарження результатів контрольних заходів, процедури врегулювання конфліктів. Створена Школа академічної доброчесності. Наведені зауваження стосовно подальшої популяризації академічної доброчесності, підвищення рівня поінформованості студентів стосовно форм контролю носять рекомендаційний характер і не є суттєвими і такими, що знижують якість ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На ОП працюють 16 науково-педагогічних працівників, зокрема 4 з них мають науковий ступінь доктора наук та 12 кандидата наук. Вивчення матеріалів таблиці 2 та матеріалів щодо академічної та професійної кваліфікації навчально-педагогічних працівників, які розміщені на сайті кафедри http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131&lang=ru, дозволяє констатувати, що переважна більшість викладачів має відповідну академічну та професійну кваліфікацію, своєчасно підвищують її, мають достатній рівень публікаційної активності. Експертна комісія в цілому визначає відповідність тематики наукових інтересів навчально-педагогічних працівників змісту ОК, що ними викладаються. Проте існують певні недоліки. Бурда Н. В. не має наукових праць з 2014 р. крім однієї публікації у матеріалах міжнародної наукової конференції. На зустрічі з науково-педагогічними працівниками Гаврюшенко Г. В. зазначила, що рішення щодо її участі у викладанні ОК на ОП «Економіка» приймалося після розмови з гарантом ОП. При цьому вона має науковий ступінь за спеціальністю 08.00.07 - демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика, працює на кафедрі географії ЛНУ, та має наукові інтереси за профілем дисциплін, які викладає. Доц. Зайцева Людмила Олексіївна відмітила, що має фахову освіту, практичний досвід роботи на підприємствах, установах, наукові публікації за профілем ОК, який викладає. Під час резервної зустрічі гарант ОП визначив, що рішення щодо викладання ОК певними викладачами приймається з урахуванням кола їх наукових інтересів і на основі побажань студентів, а також з урахуванням обов'язкового досягнення певних програмних результатів навчання. Надані матеріали щодо підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, досвіду їх роботи за фахом підтверджують достатній рівень їх професійної кваліфікації (blob:<https://office.naq.gov.ua/bd7a7a98-989c-4c8f-98c4-fe4d460do86e>, blob:<https://office.naq.gov.ua/eo0f3e80-53fe-42c1-9382-0c41c1cb62b4>, blob:<https://office.naq.gov.ua/9320d8ef-dac1-428b-b3ef-cfabc6053148>). Компетенція щодо визначення достатності академічної та професійної кваліфікації викладача, який забезпечує викладання навчальної дисципліни, покладається на профільну кафедру, гаранта ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів здійснюються відповідно до Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_konkurs_vakantni_posady.pdf), Процедури проведення конкурсного відбору на посаду науково-педагогічного працівника (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/3_1_protos_zabezp_yakist_osvita_2.pdf), де прописано основні вимоги до претендентів на зайняття посади: наявність вищої освіти, що відповідає профілю майбутньої діяльності; наявність і рівень наукового ступеня, вченого звання; загальна кількість наукових та навчально-методичних праць, зокрема публікацій у фахових виданнях з відповідної галузі науки та у виданнях з індексом цитування, і навчально-методичних праць, опублікованих за останні п'ять років, а також отриманих документів на право інтелектуальної власності; підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років. На офіційному сайті ЛНУ (http://luguniv.edu.ua/?page_id=3131) оприлюднена вся інформація, що стосується процедури конкурсного відбору. Оголошення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників розміщують на офіційному вебсайті університету (<http://luguniv.edu.ua/?p=67289>). Після завершення строку подання документів для участі в конкурсному відборі відділ кадрів університету перевіряє відповідність поданих претендентами документів законодавчим нормам та Положенню про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Державного закладу „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, а потім ректор університету видає наказ про допуск науково-педагогічних працівників до участі в конкурсному відборі. Завершальним етапом конкурсного відбору для заміщення посад науково-педагогічних працівників є процедура обрання прямим таємним голосуванням науково-педагогічних працівників на посади вченою радою навчально-наукового інституту та університету. Експертна комісія, під час зустрічей з науково-педагогічними працівниками, отримала підтвердження їх обізнаності з процедурою конкурсного відбору на посади та вимогами до їх академічної та професійної кваліфікації, які необхідні для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в таких напрямках: участь у Наглядовій раді університету (http://luguniv.edu.ua/?page_id=3141), організація практик шляхом укладання довгострокових договорів: Довгострокові Угоди кафедри на проведення практик здобувачів вищої освіти (КС “Імперіал” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan06_dogovir_ks_imperiul.pdf), КС “Епсілон” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan07_dogovir_ks_epsilon.pdf), АТ КТ “Приватбанк” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan08_dogovir_at_kt_privatbank.pdf), Старобільська міська рада (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan09_dogovir_starobilsk_misk_rada.pdf), ФГ Березове (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan11_dogovir_fg_berezove.pdf), ФГ Мокош (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/skan13_dogovir_fg_mokosh.pdf). Також роботодавці залучені до вдосконалення освітньої програми, організації семінарів та відкритих лекцій. Результатом співпраці з роботодавцями є отримані відгуки від Нехтій К. В. (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2019_2.pdf), Ковальова А. А. (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2020_3.pdf). Для організації більш ефективної співпраці з роботодавцями на сайті університету розміщена анкета опитування роботодавців щодо якості освіти в ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка” (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdStQC9APxoEvAyxIaEQXK1XRPgibupBuBsY5AE8XBeldgTag/viewform>).

Проте результати проведених опитувань не оприлюднені. Формою співпраці з роботодавцями є запрошення їх до участі в засіданнях Молодіжного бізнес клубу в якості спікерів (<http://luguniv.edu.ua/?p=64777>, <http://luguniv.edu.ua/?p=66482>). На зустрічі з роботодавцями, зокрема Нехтійом Костянтином Володимировичем, Сапіжак Михайло Степановичем, Сушко Вікторією Анатоліївною, Скороход Раїсою Вікторівною та Потапова Тетяна Василівна, було зазначено, що їх залучають до організації та реалізації освітнього процесу за різними напрямками і, що підготовка здобувачів за даною ОП в цілому відповідає потребам ринку праці, однак існує необхідність збільшення практичної підготовки студентів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До участі в освітньому процесі залучаються професіонали-практики. Так, до аудиторних занять на безоплатній основі залучаються роботодавці, професіонали-практики та експерти з галузі шляхом організації відкритих лекцій, семінарів, тренінгів на засіданнях Молодіжного бізнес-клубу (https://www.youtube.com/watch?v=mtC_ba1LH_Q&t=1s, https://www.youtube.com/watch?v=yqIvo_k6PtI, <http://luguniv.edu.ua/?p=64777>, <http://luguniv.edu.ua/?p=66482>). Для проведення аудиторних занять, а саме для викладання ОК «Економіка і організація малого бізнесу» й «Підприємництво та бізнес-культура» освітньої програми «Економіка», залучено Титаренка О.В., який є Головою Правління кредитної спілки «Імперіал ЛТД». Кафедра економіки, маркетингу та підприємництва, яка є відповідальною за реалізацію ОП «Економіка», співпрацює з Головним управлінням статистики у Луганській області. Результатом їх співпраці є участь фахівців Головного управління у проведенні лекцій для викладачів та студентів кафедри з проблематики інформаційно-аналітичного забезпечення соціально-економічного розвитку Луганського регіону, статистичного забезпечення розвитку підприємництва Луганської області. Лекції провела перший заступник начальника Головного управління статистики у Луганській області.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

На сприяння професійному розвитку викладачів спрямована розроблена прозора та відкрита система, яка регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/poloj_pidvkvalfic_nauka_2019.pdf), Процедура оцінювання якості викладання освітнього компонента здобувачами вищої освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_2_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf), Колективний договір ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка» на 2020 – 2025 рр., Положення про матеріальне заохочення та преміювання викладачів та співробітників університету (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/kol_dog_2020-2025.pdf). Під час проведення фокус-груп було з'ясовано, що ЗВО надає викладачам можливість участі у різних формах підвищення кваліфікації. Зокрема, проректор з науково-педагогічної роботи Ваховський Л. Ц. визначив, що керівництво ЛНУ надає організаційну підтримку викладачам щодо підвищення їх кваліфікації. Також, викладачі ОП мають можливість і постійно підвищують професійний рівень шляхом участі в програмах науково-дослідного співробітництва Польща-Україна, стажування в Лодзінському університеті, стажування в Інституті економіки промисловості НАН України, обміну науковими досягненнями на конференціях; участі в семінарах, тренінгах, у відкритих лекціях. Формується рейтинг досягнень докторів наук, професорів кафедр і рейтинг досягнень кандидатів наук, доцентів у науково-дослідній роботі (<blob:https://office.nau.gov.ua/fd03c923-93e3-4f93-b7b4-7ed6cf898953>). Чеботарьов В. А., Рубежанська В.О., Чеботарьов Є.В. і Зайцева Л.О. обіймають перші п'ять позицій рейтингів. Експертна комісія отримала підтвердження проведення моніторингу рівня професіоналізму викладачів, що здійснюється шляхом: проходження конкурсної комісії при переукладанні контракту, проведення відкритих занять, проведення анонімних опитувань студентів щодо змісту ОК за процедурою оцінки якості освітньої програми та внесення змін до неї (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_3_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Про це зазначали викладачі та студенти- учасники фокус-груп. Під час зустрічей з фокус-групами було з'ясовано, що викладачі за ОП «Економіка» мають можливість безкоштовно публікувати наукові праці у фаховому виданні «Економічний вісник Донбасу». Викладачам надається безкоштовний доступ до наукометричних баз, зокрема бази даних EBSCO.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка» розроблено низку положень і процедур, які регламентують підходи, механізми та інструменти стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників: Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/poloj_pidvkvalfic_nauka_2019.pdf), Процедура оцінювання якості викладання освітнього компонента здобувачами вищої освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_2_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf), Колективний договір ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка» на 2020–2025 рр., Положення про матеріальне заохочення та преміювання викладачів та співробітників університету (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/kol_dog_2020-2025.pdf). В ЗВО існує практика нагородження викладачів за сумлінну працю, високий професіоналізм, якісну підготовку фахівців, що підтверджено наказами про нагородження (Чеботарьов В. А., Чеботарьова Н. М., Чеботарьов Є.В., Савченко О. І.). ЗВО підтримує

участь викладачів ОП у міжнародних конференціях, присвячених методам організації освітнього процесу для студентів економічних спеціальностей, інноваційним технологіям в освіті, індивідуалізації навчання (Чеботарьов Є. В., Смагіна О. О., Штапаук Г. П.). Старший викладач Рубежанська В. О. підкреслювала існування підтримки молодих науковців з боку керівництва ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. 2. ЛНУ залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. До аудиторних занять залучаються професіонали-практики. 3. Викладачі професійно вдосконалюються шляхом участі в планових програмах підвищення кваліфікації, участі в конференціях, семінарах, стажуваннях, програмах міжнародного науково-дослідного співробітництва тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони, недоліки: Опитування роботодавців щодо якості освіти в ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка" проводяться несистемно. Результати проведених опитувань роботодавців не оприлюднені на вебсайті університету. Низький рівень публікаційної активності науково-педагогічних працівників у фахових наукових виданнях за тематикою та змістом ОК за останні роки. Відсутня загальноуніверситетська освітня програма професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Рекомендації: Запровадити практику опитування роботодавців щодо відповідності компетентностей здобувачів вищої освіти вимогам ринку та роботи за фахом (щорічно після проходження здобувачами підприємницької та комплексної практики з фаху). Результати опитувань роботодавців мають обговорюватися на кафедрі та оприлюднюватися на вебсайті університету. Гаранту ОП звернути увагу науково-педагогічних працівників на необхідність активізації опублікування наукових праць, у т. ч. у науковому журналі «Економічний вісник Донбасу». Розробити освітню програму професійного розвитку викладачів ДЗ "Луганський національний університет імені Т. Шевченка", до реалізації якої залучити міжнародних партнерів. Збільшити кількість науково-педагогічних працівників, які беруть участь у програмах академічної мобільності в межах укладених міжнародних угод.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У реалізації ОП задіяні науково-педагогічні працівники, які мають достатню академічну та професійну кваліфікації. Процедури конкурсного добору викладачів прозорі та чіткі. До освітнього процесу на постійній основі залучаються практики та експерти галузі. Викладачі мають можливість підвищувати рівень викладацької майстерності. Враховуючи комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Найважливіша необхідна матеріально-технічна база та фінансові ресурси для досягнення цілей та ПРН, визначених ОП. Джерелами формування фінансових ресурсів розвитку матеріально-технічної бази ЗВО є також цільова допомога міжнародних організацій, грантова підтримка спонсорів. До складу матеріально-технічної бази ЗВО у м. Старобільськ належать навчальні корпуси, бібліотека, гуртожитки, спортивний зал, їдальня тощо. Бібліотека має фонд довідкових і бібліографічних видань; абонемент; електронний каталог; читальний зал; довідково-бібліографічний апарат. Має місце належний стан навчальних аудиторій, їх обладнано технічними засобами візуалізації навчальних матеріалів. ЗВО створив гідні умови для проживання та відпочинку студентів у гуртожитку. Склад інформаційного забезпечення освітнього процесу з кожного ОК визначено Положеннями про організацію освітнього процесу та про робочу програму, Процедурою інформаційної підтримки здобувачів освіти і включає робочу програму, силабус, підручники, навчальні посібники, дидактичні матеріали, методичні рекомендації та

вказівки, електронні навчальні видання, дистанційні курси та ін. Зокрема, Чеботарьова Н.М. відзначила забезпеченість майже всіх курсів навчально-методичними матеріалами, а саме методичними рекомендаціями, посібниками, підручниками, конспектами лекцій, які постійно переглядаються з урахуванням вимог часу; зазначила обов'язковість формування на «Освітньому порталі» дистанційних курсів. Для організації дистанційного навчання використовуються можливості Microsoft Teams. Проте, експертна комісія виявила недостатню активність викладачів у публікації навчально-методичних праць за останні п'ять років (в п.5 Процедури проведення конкурсного відбору на посаду науково-педагогічного працівника). Під час резервної зустрічі доц. Зайцева Л.О. зазначила, що відсутні навчально-методичні праці за дисципліною «Бухгалтерський облік і аудит». На Освітньому порталі та в цифровому репозиторії університету експертна комісія не виявила методичних рекомендацій за такими ОК: регіональна економіка, економіка, економіка, економіка територіальних громад, мікроекономіка, історія економіки та економічної думки, макроекономіка, фінанси, гроші та кредит. Під час резервної зустрічі гарант ОП заповнив, що кафедра має плани щодо забезпечення ОК методичними рекомендаціями в повному обсязі та нині така робота вже розпочалася, зокрема на Освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка розміщені необхідні матеріали та рекомендації для викладання ОК. Програмне забезпечення ОК включає офісний пакет додатків Microsoft Office MS та не містить спеціального комп'ютерного програмного забезпечення. Проте про його необхідність для викладання дисципліни «Бухгалтерський облік і аудит» зазначила Зайцева Л.О.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

З метою організації освітнього процесу ЛНУ сформувало такі електронні інформаційні ресурси: Освітній портал ЛНУ імені Тараса Шевченка (<http://do.luguniv.edu.ua/course/index.php?categoryid=3480>), де збірається освітній матеріал і до якого студенти мають доступ використовуючи власний логін та пароль; Електронний університет ЛНУ імені Т. Шевченка, де викладачі розміщують тестові завдання для контролю знань студентів (<http://xn--k1aes.xn--j1amh/ru/site/features>); вебсторінки наукових видань, зокрема наукового журналу «Економічний вісник Донбасу» (http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/Official_Information), які використовуються студентами і викладачами в процесі наукової діяльності та у підготовці до занять; Цифровий репозитарій, який є електронним архівом матеріалів наукового і навчально-методичного призначення, які створені науковцями, викладачами і студентами ЛНУ. Значний масив актуальної інформації щодо освітньої, наукової, методичної, організаційної, виховної, міжнародної та інших видів діяльності висвітлюється на сайті кафедри, ННІ ЕБ та університету. В комп'ютерних навчальних класах, у читальному залі бібліотеки університету надається безкоштовний доступ до мережі Інтернет як з комп'ютерів, так і з власних пристроїв користувачів (ноутбуків, планшетів, телефонів, тощо) через мережу WiFi. Бібліотека забезпечує безоплатний доступ до колекції наукових електронних книг ScienceDirect eBooks, до бази даних EBSCO. Користуватися інтернетом можуть і мешканці гуртожитків через мережу WiFi. Функціонує інформаційно-культурний центр «Вікно в Америку», співробітники якого надають безоплатні послуги студентам з вивчення англійської мови (про що зазначено студентами під час проведення фокус-групи). Заклад через новими інформує студентів про можливості участі у грантах на сплату року навчання в українському вищому навчальному закладі (соціальна програма Scholarship) (<http://luguniv.edu.ua/?p=61326>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Експертна група визначила, що ЛНУ ім. Т. Шевченка проводить роботу щодо створення безпечного для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти середовища. Розділом 5 Колективного договору (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/kol_dog_2020-2025.pdf) визначено зобов'язання адміністрації університету і профспілок щодо охорони праці, розроблено Положення про комісію з питань охорони праці університету (Додаток №3 до колективного договору). Як зазначив завідувач відділу навчальних лабораторій та комп'ютерних класів, на початку семестру всі студенти мають інструктаж з техніки безпеки. При ознайомленні з матеріально-технічною базою ЗВО, гарантом ОП було продемонстровано наявність на поверхах навчальних корпусів планів евакуації, наявність пожежного гідранту, вогнегасників в кожній навчальній аудиторії та приміщеннях гуртожитків. Приміщення гуртожитку забезпечені пожежною сигналізацією. Проте навчальний корпус, де проводяться аудиторні заняття за ОП «Економіка», не оснащений пожежною сигналізацією. Як пояснив проректор з адміністративно-господарської роботи Ковальов Д. Ю., її відсутність компенсується постійним дежурством чергового на 1 поверсі будівлі. На території студентського містечка є медичний пункт, де на постійній основі працює медсестра, яка підтвердила забезпечення всіма необхідними медичними засобами. На перших поверхах навчальних приміщень та у гуртожитку здійснюються протиепідемічні заходи з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19. ЗВО проводить опитування серед здобувачів вищої освіти на ОП щодо їх задоволеності викладанням дисциплін, взаємовідносинами з викладачами. Ініціює опитування керівництво студентського самоврядування та проводить шляхом анкетування. Проте результати опитувань не опубліковуються, а розповсюджуються тільки серед тих, хто цікавиться в індивідуальному порядку. Про це було зазначено головою студентської ради ННІ ЕБ. Студенти підтверджують, що ЗВО в повній мірі задовольняє їхні потреби та інтереси. Гарант ОП зазначав про те, що студенти часто стикаються з психологічними проблемами, що є наслідком складної ситуації на сході України. Проте при виникненні проблем студенти мають можливість звернутися за допомогою до керівництва університету, гаранта ОП, викладачів. Психологічній допомозі студентам сприяє тісна співпраця органів студентського самоврядування та профспілки, які мають практику спільного проведення позаосвітніх

заходів. Задоволенню потреб та інтересів здобувачів освіти, у т.ч. соціального і психологічного характеру, сприяє діяльність студентської соціальної служби.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна комісія визначила існування належної освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти. В ЗВО сформована прозора та чітка система процедур щодо оцінювання освітніх досягнень студентів, зокрема, процедура визнання результатів навчання, перекладання освітнього компонента, проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента, підсумкової атестації, відрахування здобувачів освіти, оскарження результатів семестрового контролю (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459), а також Процедура інформаційної підтримки здобувачів освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/4_3_prot_zabezp_yakist_ospita.pdf), які розміщено на офіційному сайті ЗВО. Розвивається інститут кураторства та тьюторства. З метою допомоги студентам в опанування змісту ОК освітньої програми функціонує Освітній портал ЛНУ, де окрім навчально-методичного супроводу освітнього процесу міститься інформація щодо розкладу занять, контактні дані тьютерів та викладачів тощо (<http://do.luguniv.edu.ua/mod/page/view.php?id=559145>). Різноманітну організаційну, консультативну та соціальну допомогу надають працівники ННІ ЕБ, представники функціональних структурних підрозділів університету, в т.ч. студентської соціальної служби (http://luguniv.edu.ua/?page_id=4549), центр з міжнародної та навчально-виховної роботи (<http://ider.luguniv.edu.ua/>), первинна профспілкова організація (http://ppo.luguniv.edu.ua/?page_id=22), наукова бібліотека (http://luguniv.edu.ua/?page_id=52591), центр розвитку кар'єри (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_centre_roz_kar_29nov2019.pdf) та інші. Соціальне обслуговування здобувачів здійснюється на території студмістечка, де окрім навчальних корпусів розміщено гуртожитки (http://ppo.luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/05/4_pol_stud_gurtozh.pdf), в яких створено належні умови для проживання і відпочинку; спортивну залу, бібліотеку. Здобувачі вищої освіти мають право на отримання академічних та соціальних стипендій, порядок надання яких регламентується Правилами призначення стипендій ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/pr_pryzn_styp.pdf), Наказом про затвердження складу стипендіальної комісії університету (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/nakaz_sklad_styp_kom_lnu_2019.pdf). Надаються також іменні стипендії (Президента України, Кабінету Міністрів України, стипендії ректора ЛНУ ім. Т. Шевченка (<http://luguniv.edu.ua/?s=%D1%81%D1%82%Do%B8%Do%BF%Do%B5%Do%BD%Do%B4%D1%96%D1%8F+>)). Учасники фокус-груп (Український М., Мироненко О., Духова О., Дудник О.) під час зустрічей продемонстрували різноманітні форми підтримки й захисту прав та інтересів здобувачів з боку керівництва університету, органів студентського самоврядування. Інформаційна підтримка студентів здійснюється з використанням соціальних мереж.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП «Економіка» не навчаються студенти з особливими освітніми потребами. З метою створення достатніх умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами в ЛНУ ім. Т. Шевченка розроблено Перспективний план підготовки закладу освіти для навчання осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (<http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/umovu.pdf>). Експертна комісія виявила наявність пандусів у головному (ректорському) корпусі, проте відсутні пандуси в інших навчальних корпусах, гуртожитку, бібліотеці, спортивному залі. За словами представника студентської соціальної служби Духової О.О., наразі на території студентського містечка не має санвузлу для осіб з особливими потребами. Інформаційну складову навчання студентів з особливими освітніми потребами забезпечують такі електронні інформаційні ресурси: Освітній портал ЛНУ імені Тараса Шевченка (<http://do.luguniv.edu.ua/course/index.php?categoryid=3480>); Електронний університет ЛНУ імені Т. Шевченка (<http://xn--k1aes.xn--j1amh/ru/site/features>); вебсторінки наукових видань університету, цифровий репозитарій.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій, протидії булінгу, сексуальним домаганням, дискримінації, хабарництву (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_1_prot_zabezp_yakist_ospita_2020.pdf), в якій визначено дії, які мають здійснити постраждала і посадові особи на етапах звернення, аналізу та розв'язання конфлікту. Затверджено Антикорупційну програму Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» на 2021 – 2022 роки. Створено Студентську соціальну службу, яка проводить безкоштовні індивідуальні консультації з питань пошуку шляхів вирішення конфліктних ситуацій (http://luguniv.edu.ua/?page_id=4549). У разі виникнення конфліктної ситуації існує можливість безпосередньо звернутися до ректора у формі електронного звернення (http://luguniv.edu.ua/?page_id=3131). Фокус-групи із здобувачами, що навчаються за

ОП, науково-педагогічними працівниками і представниками допоміжних структурних підрозділів підтверджують знання та розуміння політики та процедур вирішення конфліктних ситуацій в університеті. На зустрічі з науково-педагогічними працівниками Чеботарьов В. А. навів докази існування на ОП механізму запобігання виникненню конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів за ОК, що має форму усного опитування здобувачів. Фактів, пов'язаних з корупцією та порушеннями інших правил етичної поведінки щодо здобувачів, які навчаються за ОП, не встановлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Наявність потужної матеріально-технічної бази, у т.ч. достатньої кількості комп'ютерних навчальних класів. 2. Безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до значної кількості зовнішніх та внутрішніх інформаційних ресурсів. 3. Робота інформаційно-культурного центру «Вікно в Америку», що сприяє вивченню студентами англійської мови. 4. Наявність інституту тьюторства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ОК освітньої програми недостатньо забезпечені навчально-методичними матеріалами, які розроблені викладачами, які їх викладають. Рекомендується гаранту ОП проаналізувати достатність навчально-методичних матеріалів за ОК освітньої програми та звертати увагу на роботу викладачів щодо створення, систематичного оновлення та вдосконалення навчально-методичного забезпечення дисциплін. Відсутність спеціального комп'ютерного програмного забезпечення для викладання ОК. Рекомендується гаранту ОП спільно з викладачами ОК проаналізувати доцільність використання спеціальних програмних продуктів та звернутися до керівництва щодо забезпечення можливості їх придбання для використання в навчальному процесі. Відсутність єдиної інформаційної платформи організації дистанційного навчання. Рекомендується розглянути можливості запровадження єдиної інформаційної платформи організації дистанційного навчання. Відсутність необхідних технічних засобів для осіб з особливими потребами, що в повній мірі уможливають їх доступ до навчальних приміщень, бібліотеки та інших інфраструктурних об'єктів. Рекомендується продовжити роботу щодо створення необхідних умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами в частині забезпечення технічними засобами (пандуси, спеціальні меблі, тощо).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність в цілому відповідають параметрам критерію 7. Наведені зауваження стосовно вдосконалення навчально-методичного забезпечення ОК, запровадження єдиної інформаційної платформи організації дистанційного навчання та продовження робіт із формування необхідних умов навчання осіб з особливими потребами носять рекомендаційний характер і не є суттєвими і такими, що знижують якість ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

З метою забезпечення функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ЛНУ ім. Т. Шевченка розроблено такі документи: Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_yakist_osv_may2020.pdf), Положення про розробку, затвердження, оновлення змісту та закриття освітніх програм (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_onovl_zmist_osv_prog_29nov2019.pdf), процедури забезпечення якості освіти (http://luguniv.edu.ua/?page_id=57459), у т.ч. процедури, які регулюють розроблення й затвердження освітньої програми, оцінку якості освітньої програми та внесення змін до неї. Моніторинг ОП “Економіка” здійснюють з використанням таких методів: опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів; аналіз програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти; порівняння з ОП відповідних спеціальностей інших ЗВО, зокрема закордонних. Перегляд ОП в ЗВО відбувається щорічно, враховуючи пропозиції стейкхолдерів, потреби

ринку праці. Зміни, які були внесені до ОП за результатами останнього перегляд, були обґрунтовані результатами опитувань студентів та пропозиціями роботодавців. Зокрема відповідно до пропозиції заступника Голови Старобільської міськради А.Ковальова перенесено на перший курс практику «Вступ до фаху», з урахуванням рекомендацій В. Сушко до складу освітньої програми додано ОК «Інформаційні системи і технології в економіці». На сайті ЗВО розміщено варіанти ОП 2016 р., 2017 р., 2019 р., 2020 р. і розроблений проект ОП 2021 р. для надання зауважень і пропозицій стейкхолдерів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ДЗ «ЛНУ ім. Шевченка» передбачені механізми залучення здобувачів безпосередньо та через органи студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП завдяки забезпеченню зворотнього зв'язку зі студентами. Розроблено Процедуру оцінювання якості викладання освітнього компонента здобувачами вищої освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/6_2_prot_zabezp_yakist_ospita_2020.pdf); Процедуру оцінки якості освітньої програми та внесення змін до неї (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_3_prot_zabezp_yakist_ospita_2020.pdf), яка передбачає участь студентів у моніторингу: 1) повноти викладення матеріалу за ОК, рівня задоволеності результатами навчання та методами викладання; 2) якості ОП. Моніторинг проводиться шляхом анонімного електронного опитування, анкета якого розміщена на офіційному сайті університету (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeVuK9ih__NuypZUFKMsUsH5IAmxi2oS8PWN4-Qf3wkC1p7VYw/viewform), результати оприлюднюються на сайті університету (http://luguniv.edu.ua/?page_id=54006) та обговорюються на кафедрі (<blob:https://office.naqa.gov.ua/b8972d1e-2d57-4a92-a762-f52fe4d7d5c3>). За результатами опитування студентів, які навчаються за ОП, та пропозицій, які безпосередньо надавалися студентами Українським М. та Калініним О. гаранту ОП, в поточній ОП враховано рекомендації та перенесено підприємницьку практику з сьомого на шостий семестр із збільшенням її обсягу з 4,5 до 9 кредитів. На фокус-групі з представниками студентського самоврядування ННІ ЕБ з'ясовано, що анонімні опитування студентів щодо якості взаємодії студентів із викладачами ініціюється органами студентського самоврядування та проводяться безпосередньо в аудиторії шляхом анкетування, проте результати опитування не оприлюднюються. Голова студентської ради університету Мироненко О. підтвердив участь представників органів студентського самоврядування у засіданнях кафедри (<blob:https://office.naqa.gov.ua/90885a52-8f63-4893-961c-9bc261b6dc3b>), вчених радах інститутів та університету, де обговорюються зміни та затверджуються ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЛНУ імені Т. Шевченка ведеться робота щодо залучення роботодавців до періодичного перегляду ОП та забезпечення її якості, про що свідчать відгуки роботодавців (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2019_2.pdf, http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oppk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2020_3.pdf). З метою активізації участі роботодавців у процесах перегляду та удосконалення ОП, підвищення якості освіти в ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка" роботодавцям пропонується пройти опитування, анкета якого розміщена на сайті університету (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdStQC9APxoEvAyxIaEQXK1XRPgibupBuBsY5AE8XbeldgTag/viewform>). Роботодавці на партнерських засадах залучаються до впровадження сучасних методів викладання матеріалів ОК освітньої програми "Економіка", у т.ч. вони беруть участь у онлайн-семінарах, тренінгах, відкритих лекціях. З метою збільшення практичної орієнтованості викладання дисциплін «Економіка і організація малого бізнесу» та «Підприємництво та бізнес-культура» до викладання на ОП залучений Голова правління кредитної спілки «Імперіал ЛТД» Титаренко О.В. Роботодавці виступають як партнери ЗВО в організації підприємницької практики та комплексної практики за фахом.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск бакалаврів за ОП "Економіка" має відбутися влітку 2021 р. Експертною комісією встановлено, що ЛНУ ім. Т. Шевченка має практику збирання і аналізу інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітніх програм. Створено асоціацію випускників ДЗ "Луганський національний університет імені Т. Шевченка", яка функціонує на основі відповідного Положення (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_assots_vypuskn.pdf). В університеті функціонує Центр розвитку кар'єри, що є складовим елементом четвертого інституційного рівня внутрішньої системи забезпечення якості освіти в університеті (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_centre_roz_kar_29nov2019.pdf). Як пояснила керівник Центру розвитку кар'єри (Глуценко О. Ю.), Центр сприяє створенню умов для розвитку кар'єри та подальшого працевлаштування здобувачів вищої освіти; надає консультаційні та інформаційні послуги, організовує тренінги, семінари та інші заходи. Основні напрями роботи з випускниками включають: сприяння у

працевлаштуванні; моніторинг розвитку кар'єри випускників університету, підтримка зворотного зв'язку з ними та залучення їх до освітнього процесу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ЛНУ імені Т. Шевченка з 2013 року рішенням Вченої ради запроваджено стандарти забезпечення якості освіти (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/system_standarts.pdf). Під час акредитаційної експертизи ОП "Економіка" з'ясовано, що в основі функціонуючої в університеті системи забезпечення якості освіти є принцип урахування вимог та інтересів усіх учасників процесів із забезпечення якості освіти: держави, роботодавців, адміністрації, студентів, викладачів та допоміжного персоналу. Для його реалізації розроблено анкети та проводиться періодичний моніторинг внутрішньої системи якості освітньої діяльності шляхом опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми, випускників і роботодавців щодо якості освіти в ЛНУ. В межах сформованої вертикалі рівнів внутрішньої системи забезпечення якості освіти відбувається своєчасне виявлення і реагування на недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми, у тому числі за рахунок тісної взаємодії гаранта ОП з працівниками навчального відділу, відділу управління якістю освітньої діяльності (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_viddil_upr_yakist_osvity_29_nov2019.pdf) та органами студентського самоврядування щодо ретельного аналізу та удосконалення змісту ОП та освітньої діяльності. На кафедрі реалізується внутрішнє самооцінювання діяльності в напрямках: науково-дослідна діяльність, навчально-методичне забезпечення ОК освітньої програми, кадрове і ресурсне забезпечення освітньої діяльності. Результатом спілкування гаранта ОП зі студентами, що підтверджено на зустрічах з фокус-групами, відбулося удосконалення навчально-методичного забезпечення практики - створено комплексні методичні рекомендації «Наскрізна програма практики», які поєднують три види практик: навчальну, підприємницьку та комплексну та включено до ОП - ОК «Інформаційні системи і технології в економіці». На основі організованого зворотного зв'язку з роботодавцями, а саме адміністрацією Старобільської міськради, навчальну практику «Вступ до фаху» перенесено на перший курс (http://luguniv.edu.ua/Attach/public_info/oprk/review_opp_lnu_bac_051_econom_2020_3.pdf). З метою збільшення практичної спрямованості матеріалу, який викладається на ОП, з урахуванням побажань студентів, до проведення практичних занять з дисципліни „Економіка і організація малого бізнесу” залучений практик-підприємець О. Титаренка. В ході бесід з роботодавцями та аналізу документації підтверджено врахування кафедрою рекомендацій ФОП В. Клока та К. Нехтія щодо посилення практичної підготовки та їх врахування кафедрою за рахунок уведення курсової роботи з бізнес-планування та віднесення ОК «Економіка і організація малого бізнесу» до блоку обов'язкових дисциплін.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитаційних експертиз за цією ОП не проводилось (акредитація ОП первинна). Проте при удосконаленні ОП "Економіка" враховується досвід проведених акредитаційних експертиз за іншими ОП ЗВО, що підтверджувалося гарантом ОП і проректором Ужченко Д. В. Так, за словами гаранта ОП, було посилено акцент освітнього процесу та безпосередньо ОП на відображення регіональних і галузевих особливостей, що втілено в описі предметної області ОП; до зовнішнього оцінювання ОП залучено стейкхолдерів; фахівців-практиків залучено не тільки для проведення тренінгів і різного роду епізодичних заходів, а на системній основі для викладання ОК освітньої програми.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка" сформована певна культура якості, яка постійно трансформується та розвивається. Розроблена п'ятирівнева система забезпечення якості вищої освіти з чітким розподілом відповідальності між різними структурними підрозділами: проректори - контроль функціонування ВСЗЯО та організаційно розпорядчі функції відповідно до повноважень; навчальний відділ – організаційний супровід вивчення дисциплін вільного вибору студентів; технічна та організаційно-методична підтримка освітнього порталу; моніторинг ОП у частині дотримання вимог нормативних актів; відділ управління якістю освітньої діяльності – моніторинг виконання всіма учасниками освітнього процесу процедур ВСЗЯО та надання рекомендацій щодо їх удосконалення; залучення здобувачів до коригування ВСЗЯО; відділ кадрів - моніторинг відповідності кадрового забезпечення профілю ОП та ліцензійним умовам; Центр розвитку кар'єри - сприяння участі роботодавців у розробці й реалізації ОП; органи студентського самоврядування - участь у моніторингу освітньої діяльності; директорат ННІ - координація та контроль реалізації кафедрами системи забезпечення якості освіти; кафедра - коригування ОП спільно з ключовими стейкхолдерами; гарант ОП - керівництво розробкою й організаційно-методичний супровід ОП. В ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка" розроблено та систематично оновлюється відповідна нормативно-правова база забезпечення функціонування системи забезпечення якості освіти (розроблено Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, процедури забезпечення якості освіти); вносяться своєчасні зміни в структуру

університету (зокрема, функціонує відділ управління якістю освітньої діяльності), активно поширюються і впроваджуються принципи академічної доброчесності (започатковано роботу Школи академічної доброчесності, здійснюється перевірка наукових та кваліфікаційних робіт студентів на відповідність принципам академічної доброчесності); щорічно оновлюється ОП, вивчається та враховується досвід провідних вітчизняних та іноземних ЗВО; організовано процес моніторингу змісту та якості ОП, у т.ч. шляхом залучення до нього стейкхолдерів. Забезпечення внутрішньої системи якості освіти ЛНУ ґрунтується на належній матеріально-технічній базі, сформованій дистанційній базі навчання, вільному та безоплатному доступі до інфраструктури та інформаційних ресурсів. ЗВО забезпечує умови для формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти. Керівництво, адміністрація, гарант ОП, науково-педагогічні працівники, студенти університету в ході зустрічей у фокус-групах демонстрували розуміння необхідності подальшого покращення якості освіти в ЛНУ ім. Т. Шевченка, у т.ч. за рахунок удосконалення інформаційного, навчально-методичного, організаційного забезпечення освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. В університеті сформована п'ятирівнева вертикаль рівнів ВСЗЯО, що забезпечує своєчасне виявлення і реагування на недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми. 2. Перегляд ОП відбувається щорічно, враховуючи пропозиції стейкхолдерів, потреби ринку праці. Студенти є повноцінними учасниками внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти університету. 3. Участь роботодавців в межах ВСЗЯО є реальною. 4. Популяризація академічної доброчесності через Школу академічної доброчесності. 5. Сформована культура якості сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності. Процедури і політики забезпечення якості сприймаються як корисні та належні всіма членами академічної спільноти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Несистематичний характер опитувань студентів і роботодавців стосовно впроваджених змін у структурі ОП. Рекомендовано проводити опитування здобувачів за результатами навчання по кожному семестру за два тижні до екзаменаційної сесії. Відсутність аналізу результатів опитувань роботодавців щодо якості освіти в ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка". Рекомендовано розробити анкету анонімного опитування роботодавців щодо оцінки змісту ОП та пропозицій з її удосконалення. З метою залученості роботодавців до вирішення проблем працевлаштування студентів і випускників ЗВО рекомендується повернути практику проведення "Ярмарки вакансій".

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями критерію 8. Наведені зауваження стосовно несистематичного характеру опитувань студентів і роботодавців та відсутності аналізу результатів опитувань роботодавців щодо якості освіти носять рекомендаційний характер і не є суттєвими і такими, що знижують якість ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Всі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу знаходяться на офіційному сайті ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка" у розділі "Інформація\Публічна інформація" (http://luguniv.edu.ua/?page_id=3131): Статут ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Стратегія розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» на 2019-2025 рр., Колективний договір та Додатки до колективного договору; Правила внутрішнього трудового розпорядку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; Зміни до Правил внутрішнього трудового розпорядку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; Стандарти забезпечення якості освіти в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка; Антикорупційна програма ДЗ

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» на 2018-2020 рр.; Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Також права і процедури регулює Положення про організацію освітнього процесу (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_osc_protov_nov2020.pdf), яке знаходиться у розділі «Інформація\Публічна інформація\Освітня діяльність\Положення». Дані положення є чіткими, зрозумілими та є доступними. На зустрічі зі здобувачами ЕГ та НПП дізналася, що всі ці положення дійсно знаходяться в публічному доступі та про існування даних правил і процедур вони проінформовані.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЗВО 15.12.2020 оприлюднив на офіційному сайті ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» на особистій сторінки Кафедра економіки, маркетингу та підприємництва Проект освітньої програми «Економіка» (2021 р.) спеціальності 051 «Економіка» для зауважень та пропозицій всіх груп стейкхолдерів (http://luguniv.edu.ua/?page_id=6131). Сам проект (http://luguniv.edu.ua/Attach/institutes/ieb/kaf_ekon_teor/docs/opp_lnu_bac_051_econom_2021_project.pdf) набуває чинності 01.09.2021. На зустрічі з роботодавцями, Експертна група дізналася, що роботодавці бачили даний проект. Також, на зустрічі зі студентами, викладачами ЕГ з'ясувала, що особиста сторінка кафедри дійсно містить багато корисної інформації, в тому числі силабуси, та доступна для всіх охочих. Будь-яка зацікавлена особа може надати зауваження та пропозиції щодо ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО 03.08.2020 оприлюднив на офіційному сайті ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» інформацію про освітню програму 2020 року (http://luguniv.edu.ua/?page_id=61195), яка набуває чинності 01.09.2020. На даній сторінці розміщена: Освітня програма «Економіка», денна; Навчальний план ОП «Економіка», денна; Рецензії зовнішніх стейкхолдерів. В освітній програмі вказана інформація про ОП, включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти. Також можна переглянути ОП 2019, 2017, 2016 років. На зустрічі зі студентами, викладачами, роботодавцями ЕГ переконана, що абітурієнти, студенти, викладачі, роботодавці, та інші стейкхолдери спостерігають за офіційним сайтом університету та задоволені якістю інформування. Також опубліковані силабуси всіх дисциплін: Силабуси обов'язкових компонентів - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67540 Навчальні матеріали з вибіркових дисциплін - http://luguniv.edu.ua/?page_id=67602

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформація щодо прав, обов'язків всіх учасників навчального процесу та інформація про саму ОП є публічною та чіткою та зрозумілою ЗВО вчасно опубліковує всю інформацію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Робочі програми навчальних дисциплін знаходяться на освітніх порталах do.luguniv.edu.ua, do1.luguniv.edu.ua для перегляду яких потрібен отримати доступ. Рекомендовано розмістити робочі програми в публічному доступі на офіційному сайті університету або сайті кафедри.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Вся інформація про ОП, окрім методичного забезпечення, знаходиться у вільному доступі та є чіткою та зрозумілою. ЗВО вчасно публікує всю потрібну інформацію на своєму офіційному сайті. За прозорістю та публічністю інформації ОП відповідає вимогам 9 Критерію, недоліки є несуттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Вергал Ксенія Юріївна

Члени експертної групи

Якименко-Терещенко Наталія Василівна

Сомчинський Богдан Юрійович